

המתפלל צריך שיכווין בליבו פירוש המילים שמוציא בשפתיו; ויחשוב כאילו שכונה כנגדו. ויסיר כל המחשבות הטורדות אותו עד שתישאר מחשבתו וכוננתו זכה בתפילתו. ויחשוב כי אילו היה מדבר לפני מלך בשר ודם היה מסדר דבריו ומכווין בהם יפה קל וחומר לפני מלך מלכי המלכים הקב"ה שהוא חוקר כל המחשבות.

וכך היו עושים חסידים ואנשי מעשה, שהיו מתבודדים ומכוונו בתפילתם עד שהיו מגיעים להתפשטות הגשמות ולהתגברות כח השכלי, עד שהיו מגיעים קרוב למעלת הנבואה.

יז. ת"ר המתפלל צריך שיכווין את לבו לשמים. אבא שאול אומר סימן לדבר "תכין לבם תקשיב אזנך". יש כונה פרטית, דהיינו כונת פירוש המלות והענינים, ויש כונה כוללת, היינו כונת הלב בגדולת השם ית' ורוממות הנפש הראויה [לה] ע"י האירה באור ד' ששעת התפילה מסוגלת אליה. והוה שלמדנו, שלבד כונת הענינים והחיבות בפרטיות, צריך לכוין לבו לשמים ברוממות השם ית', לפי מה שתוכל נפשו שאת. דע"י זכרון השם ית' וגדולתו תתרום הנפש לשלימות התכלית של התפילה, וממילא היא סגולה להתקבלות התפילה. ע"ז אמר אבא שאול סימן לדבר "תכין לבם". אינו אומר זכינו לבם כ"א "תכין", נוכח לזכר, שע"י זכרון השם ית' יתברך מתכוון לבם למשרים ולצדק וכל מדה טובה, כדברי רבינו יונה בשע"ת ע"פ "בר' יצדקו ויתהללו כל זרע ישראל", שנזכרן השם ית' מביא שזרע ישראל יהיו ע"י צדיקים ומהוללים, כי ע"י זכרון השם ית' מתרוממת נפשם לכל מדה טובה וכל בשרון מעשה וחכמת לב. א"כ השם ית' הוא המכין לבם, ע"י מה שמתרומם לבם לגדולות ע"י זכרון השם ועזו, ועי"ז "תקשיב אזנך". והוא סימן לדבר שלבד הכונה הפרטית, שהיא דאי עקרית, צריכה כונה כללית שהיא מצויינת בשם "יכוין לבו לשמים", והיא מועלת להתקבלות התפילה ביהוד.

ט. ת"ר אין עומדין להתפלל לא מתוך עצבות, ולא מתוך עצלות. התפילה צריכה שתפעול על כחות הגוף להתעסק במושכלות טהורות ועל כחות הגוף להתעסק במעשים טובים. ע"כ צריך לכוין מעמד הכוחות הגופניים והנפשיים, באופן שיהיו הגונים וראויים לקבל שלימות מהתפילה כפי תכליתה. ע"כ כדי שלא למנע מהנפש פעולתה, צריך למנע העצבות שמכבדה על כוחות הנפש שלא יתרומו להשגות טהורות ובהירות, והעצלות מכוחות הגוף שיהי' מוכנים לפעול טוב כפי מה שתעריהו השלימות המתוספת ע"י התפילה.

י. ולא מתוך שחוק, ולא מתוך שיחה, ולא מתוך קלות ראש, ולא מתוך דברים בטלים. לשלימות התפילה צריך [שיקדמו לה] (שיקדים) ארכעו ציורים: [האין] ציור המשכת וראת ד' והוא היפך השחוק, כי השחוק ממעט היראה, אפילו יראה הכבוד של השחוק עצמו, כמאמר החכם "מי שרב שחקו מתמעט ראוהו". הכי, צריך שיצייר עיקר שלימות הנפש בק באשרה הפנימי, בהכרת כבודה ושלימותה בהיותה מתענגת על ד' ומאירה באנה הרעת וראת ד'. ע"כ צריך שירחיק ממנו לעת התפילה מצב המורה על קניית השלימות דוקא מחוץ לנפש, שזהו יסוד השיחה, למצא האושר אצל אחרים ולא אצל עצמו, כי אושר הנפש הפנימי יבא בהגיונה עם עצמה. הג' צריך שיסכים כי ראוי שיהיו הנהגותיו כפי השכל והציור השלם המושלם בראת ד', שזוהי תכלית התפילה, ולזה צריך שימנע מקלות ראש, שיסוד קלות ראש הוא שיתנהג בהנהגה אפילו היפך מושכליו עצמו. הד', צריך שיצייר יקרת ערך הדיבור, ובזה יצטייר כנפשו ערך התפילה שנעשית ככח היחרון של האדם על ית' בע"ח, ולזה צריך שיתרחק מדברים בטלים, שהם מורסם זילזול על כח הדיבור, שראוי לשמרו ולכבדו לבלי להשתמש בו כ"א לדברים מכובדים וקדושים. אלא מתוך שמחה של מצוה. המצוה היא יצאת ג"כ לפועל לחוץ לנפש העושה, אמנם השמחה

היא השלימות הפנימית שנפש הישר מרגשת בהיותה מצויה
שהיא הולכת בדרך ישרה וטובה, וההשלמה הפנימית היא
תכלית התפילה.